

Rapport 2008:50

Arkeologisk förundersökning

Två hål i Stora Torget Schaktningar för markisfundament

RAÄ153

Innerstaden 1:23

Linköpings stad och kommun

Östergötlands län

Mats Magnusson

Två hål i Stora Torget

Schaktningar för markisfundament

Innehåll	
Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	5
Metod och dokumentation	5
Resultat och tolkning	5
Referenser	5
Tekniska uppgifter	6

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

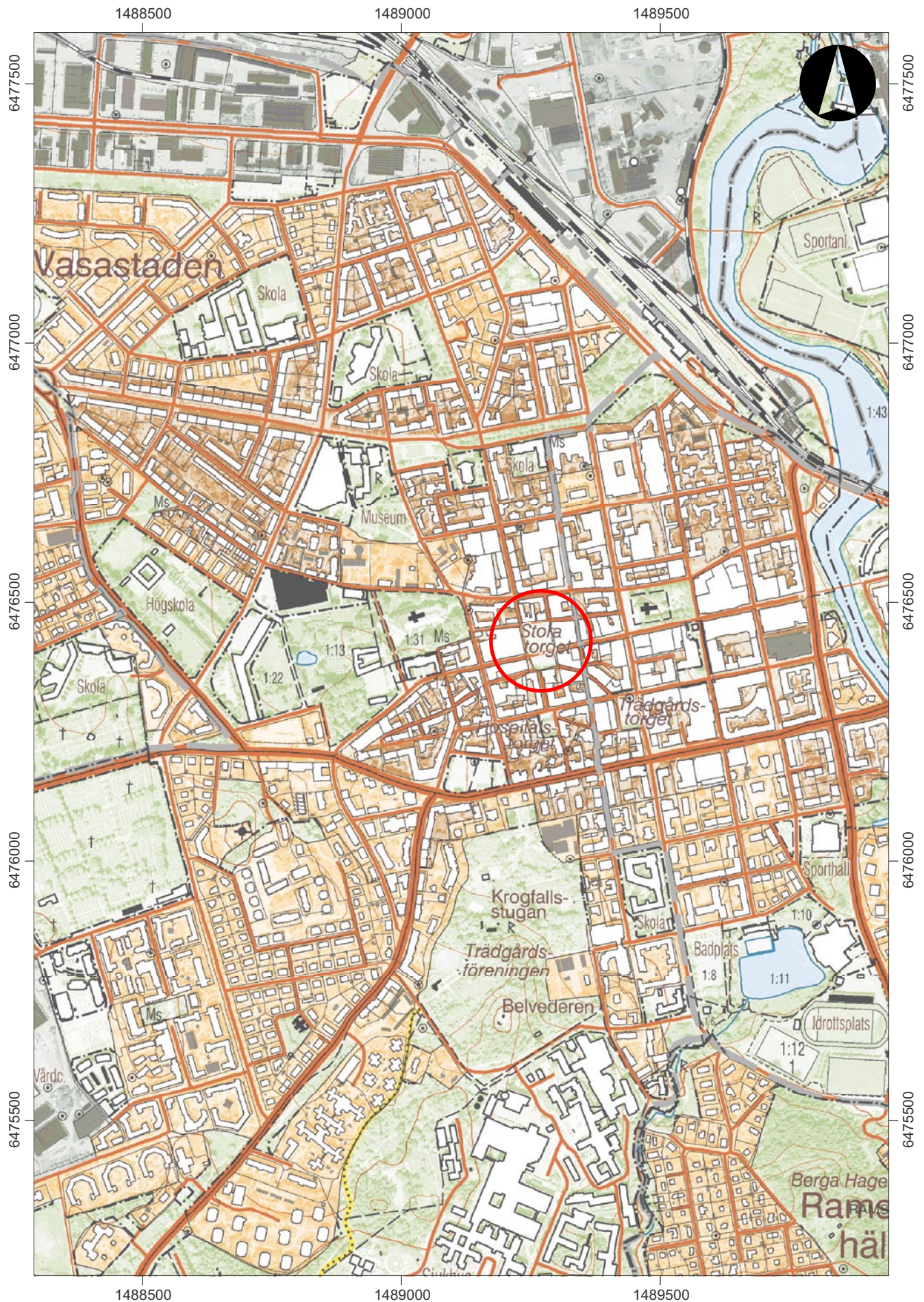
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde den första april 2008 en schaktövervakning i samband med schaktningar för två markisfundament vid Stora Torget, Innerstaden 1:23 i Linköping, Östergötland. Arbetet utfördes på uppdrag av Stora Hotellets Restaurang & Nightclub AB. Vid schaktövervakningen framkom omrörda, sandiga kulturlager på ca 0,4-0,5 m djup och fortsatte ända ner till schaktbottnen på 1,2 m. Dessa lager var mycket fyndfattiga och innehöll några enstaka djurben, sten, kol samt en bit bränt trä. I övrigt framkom inget av arkeologiskt intresse.

Mats Magnusson
antikvarie





Figur 2. Utdrag ur den digitala Ekonomiska kartans blad 8F5h med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Den första april 2008 utförde Östergötlands läns-museum en arkeologisk förundersökning, i form av schaktövervakning, i samband med schaktningar för markisfundament. De två markisfundamenten skulle komma att komplettera tidigare byggda markiser tillhörandes Stora Hotellets Restaurangs uteservering på Stora Torget, Innerstaden 1:23 i Linköpings stad och kommun, Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Stora Hotellets Restaurang & Nightclub AB som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för schaktövervakningen och skrivandet av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Linköping ligger beläget i sydostslutningen på åsrygg intill Stångån. Stora Torget ligger mitt i det som var det medeltida Linköpings stadsområde. På platsen för dagens torg sammanstrålade tidigare en rad vägar och detta vägmöte var troligen upprinnelsen till torgbildningen och marknadsplatsen. På 1400-talet upp-

kom antagligen, genom en bebyggelsereglering, den rektangulära form som torget sedan hade under flera hundra år (Tagesson 2002).

Ett flertal undersökningar har tidigare utförts på Stora Torget och i de kringliggande kvarteren. 1980 gjordes en större utgrävning längs torgets västra och östra sida. I den senare framkom lämningar efter det rådhus som förstördes vid stadsbranden år 1700. I schaktet på torgets västra sida framkom främst lämningar från den tidigaste generationen av vägar på platsen samt djurhågnader och en torgbod (Gustin 2007). 1999 grävdes 19 mindre schakt runt om på Stora Torget (Ternström 2003). Huvuddelen av dessa schakt berörde inte marken djupare än 0,4 m. Lagren som påträffades bestod till störst del av omrörda kulturlager. Tidigare har det grävts för markisfundament på Stora Torget. 2005 och 2007 schaktades det för totalt fyra fundament i den norra delen av torget (Wennerlund 2005, Gustin 2007). Under de påförda massorna, som varierade mellan 0,3-0,5 m, påträffades ett antal kulturlagerskiktningar som alla dock var fyndfattiga.



Figur 3. Utdrag ur den digitala Ekonomiska kartans blad 8F5h med platsen för schakten markerade. Skala 1:2 000.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen, som utfördes i form av en schaktövervakning, var att se till att fast fornlämning berördes i så liten utsträckning som möjligt och om möjlighet fanns så skulle fundamenten justeras för att undvika skador. Gick inte detta skulle fast fornlämning som påträffades undersökas och dokumenteras avseende karaktär och omfattning. Påträffade lämningar skulle om möjligt även dateras.

Resultatet ska kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Metod och dokumentation

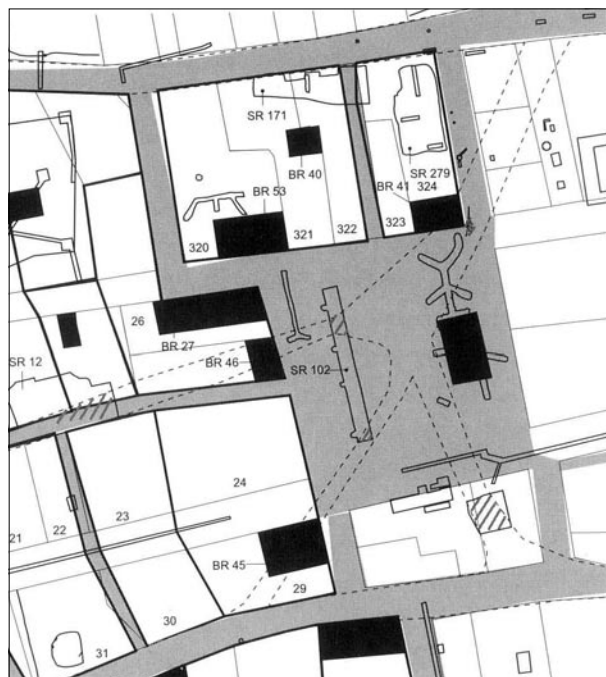
Den arkeologiska förundersökningen i form av schaktövervakning utfördes i samband med grävarbetet. På grund av schaktens ringa storlek grävdes de för hand.

Resultat och tolkning

De två schakten var ca 1,5 x 1,0 m i plan och 1,2 m djupa. I det norra schaktet gick de påförda massorna ca 0,4 m ner innan de ersattes av ett brunt, omrört och mycket sandigt kulturpåverkat lager. Detta lager var ca 0,4 m djupt och innehöll några få stenar och djurben. Under dessa lager följde ett svart, mycket sandigt kulturlager där en bränd träbit påträffades i profilväggen på ca 1,1 m djup. Undergrunden nåddes ej i det norra schaktet.

Det södra schaktet hade ca 0,5 m påförda massor ovanpå samma typ av bruna, omrörda och mycket sandiga kulturpåverkade lager som i det norra schaktet. Enstaka fynd i form av sten, djurben, tegelbitar och kol fanns i lagret men utan någon som helst stratifiering. På ca 1,1 m djup påträffades den gulbruna, leriga undergrunden.

En nedgrävningskant kunde anas precis intill det södra schaktets västra profilvägg och detta skulle kunna vara svaret på varför ingen stratifierad kulturlagerföljd alls kunde ses i detta schakt. Inga fynd tillvaratogs. Östergötlands länsmuseum ansåg att gjutandet av markisfundamenten kunde utföras som planerat.



Figur 4. Karta över Stora Torget och angränsande kvarter. På kartan har de vägsträckningar som kunnat beläggas arkeologiskt skrafferats. De rekonstruerade tidigmedeltida vägsträckningarna har streckats, medan det senmedeltida gatunätet har gråmarkerats. På kartan syns även 1980 års schakt utlagda på torget (efter Tagesson 2002).

Referenser

- Gustin I. 2007. *Stora Torget i Linköping*. Arkeologisk undersökning. RAÄ 153, Linköpings stad och kommun, Östergötlands län. ÖLM Rapport 2007:66. Linköping.
- Gustin I. 2007. *Stora Torget. Restaurang Magnolia*. Arkeologisk förundersökning. RAÄ 153, Linköpings stad och kommun, Östergötlands län. ÖLM Rapport 2007:49. Linköping.
- Tagesson G. 2002. *Biskop och Stad – aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping*. Lund Studies in Medieval Archaeology 30. Stockholm.
- Ternström C. 2003. *Stora Torget*. Arkeologisk förundersökning. RAÄ 153, Linköpings stad och kommun, Östergötlands län. ÖLM Rapport 22:2003. Linköping.
- Wennerlund J. 2005. *Stora Torget. Restaurang Magnolia*. Arkeologisk förundersökning. RAÄ 153, Linköpings stad och kommun, Östergötlands län. ÖLM Rapport 2005:47. Linköping.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Innerstaden 1:23
Stad och kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 153
Ekonomiska kartans blad	085 57 (8F 5h Linköping)
Koordinater	X6476437, Y1489278
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-24671-07
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens beslut	2007-12-12
ÖLM dnr	601/07
ÖLM projektnr	530733
Uppdragsgivare	Stora Hotellets Restaurang & Nightclub AB
Kostnadsansvarig	Stora Hotellets Restaurang & Nightclub AB
Projektledare	Mats Magnusson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Fältarbetstid	2008-04-01
Totalt undersöktes	Ca 3 m ²
Fynd	Tillvaratogs ej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02241
ISSN 1403-9273	Rapport 2008:50 © Östergötlands länsmuseum



Östergötlands länsmuseum utförde den första april 2008 en schaktövervakning i samband med schaktningar för två markisfundament vid Stora Torget, Innerstaden 1:23 i Linköping, Östergötland. Vid schaktövervakningen framkom omrörda, sandiga kulturlager på ca 0,4-0,5 m djup och fortsatte ända ner till schaktbotten på 1,2 m. Dessa lager var mycket fyndfattiga och innehöll några enstaka djurben, sten, kol samt en bit bränt trä. I övrigt framkom inget av arkeologiskt intresse.